

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**

RADYO-TELEVİZYON

**SENARYONUN TEMEL ÖGELERİ
321GM0001**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	2
1. SENARYO	2
1.1. Senaryo Kavramı.....	2
1.1.1. Senaryonun Tanımı	2
1.1.2. Senaryo- Edebiyat İlişkisi	3
1.1.3. Senaryonun Tarihçesi.....	3
1.1.4. Senaryonun Evreleri.....	5
1.2. Senaryonun Bölümleri.....	8
1.2.1. Çekim (Shot)	8
1.2.2. Sahne (Scene).....	8
1.2.3. Ayrım (Sequence)	9
1.2.4. Bölüm (Part).....	9
UYGULAMA FAALİYETİ.....	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	11
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	12
2. SENARYO YAZARININ ÖZELLİKLERİ	12
2.1. Senaryo Yazarı Olma İsteği	12
2.2. Öykü Anlatma İsteği	12
2.3. Öğrenim ve Kültür Düzeyi.....	13
2.4. Dünya Görüşü	13
2.5. Hayat Deneyimi.....	13
2.6. Araştırma ve Gözlem	14
2.7. Yaratıcı Hayal Gücü.....	14
2.8. Görsel Düşünme ve Yazma.....	15
2.9. Ana Dili Bilme ve Kullanma.....	15
2.10. Sinema Teknolojisini Bilme.....	15
2.11. Zaman Kullanımı (Etkili Bir Sınırlılık).....	15
2.12. Ekip Çalışmasına Yatkınlık.....	16
2.13. Seyirci Merkezli Çalışma	16
UYGULAMA FAALİYETİ.....	17
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	18
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	19
3. SENARYONUN KULLANIM ALANLARI.....	19
3.1. Sinema.....	19
3.1.1. Konulu Filmler	19
3.1.2. Belgesel Sinemalar	20
3.2. Televizyon.....	21
3.2.1. Dizi Film	21
3.2.2. TV Filmleri.....	22
3.2.3. Skeçler	22

3.2.4. Canlandırmalar	23
3.2.5. Klip.....	23
3.3. Radyo	23
3.3.1. Arkası Yarın	23
3.3.2. Radyo Tiyatrosu	24
UYGULAMA FAALİYETİ.....	25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	26
MODÜL DEĞERLENDİRME	27
CEVAP ANAHTARLARI.....	28
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	29
KAYNAKÇA	30

AÇIKLAMALAR

KOD	321GM0001
ALAN	Radyo-Televizyon
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Seneryonun Temel Öğeleri
MODÜLÜN TANIMI	Senaryo yazımıyla ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Ön koşul yoktur.
YETERLİK	Senaryonun temel öğelerini incelemek.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç ➤ Gerekli ortam sağlandığında senaryonun ve senaryo yazarının temel özelliklerini analiz edebileceksiniz. Amaçlar Uygun ortam sağlandığında; 1. Senaryo kavramını, senaryonun evrelerini ve senaryonun bölümlerini analiz edebileceksiniz. 2. İyi bir senaryo yazarı olmanın koşullarını inceleyeceksiniz. 3. Senaryonun kullanım alanları ile farklı türde senaryoların özelliklerini karşılaştırabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Bilgisayar ve projeksiyon cihazı bulunan tam donanımlı atölye ve laboratuvar ortamı, radyo, TV stüdyoları, çekim platoları. Donanım: Radyo ve TV stüdyo temel donanımları ile diğer yardımcı araç ve gereçler, kitle iletişim araçları, kaynak yayınlar, DVD ve VCD filmler, örnek programlar, tepegöz, projeksiyon, bilgisayar ve donanımları, senaryo metin örnekleri vb. sağlanmalıdır.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirmesorumları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda size ölçme aracı (uygulama, soru-cevap) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Bazı meslekler vardır ki biraz sıra dışıdır. İşte senaryo yazımı da veya diğer bir deyişle senaristlik de bu sıra dışı mesleklerden biridir. Komşumuzun bir avukat, bir şoför, bir doktor olması sıradandır da bir senarist olması pek sıradan sayılmaz. Gizliden gizliye bir de hayranlık duyulur bu meslek erbablarına.

Öyle ya nerden bulurlar o konuları, nasıl yazarlar insanı ekranın başına çivileyen o güzelim eserlerini. Hep şöyle düşünürüz; senaristlik çok yaratıcılık isteyen bir meslek. Oysaki senaristlikte yaratıcılığın ve yeteneğin rolü düşünülenin aksine pek de fazla değildir. Dahası bizi ekran başına çakan eserler ortalama yeteneğe sahip fakat gerekli eğitimi almış kişilerin disiplinli çalışmalarının sonucu oluşmaktadır. Elbette ki yeteneğin ve yaratıcılığın rolünü inkâr etmiyoruz. Ancak başarıda asıl rolün eğitimin ve disiplinli çalışmanın ürünü olduğunun altını çizmeye çalışıyoruz.

Bir büyük senariste sormuşlar: “Nasıl bu kadar güzel eserler üretebiliyorsunuz?” diye. O da şu cevabı vermiş “Eserim bitene kadar pantolonumun sandalyeye gelen kısmını ordan ayırmıyorum.” Yani kısaca, oturup çalışıyorum, demek istemiş. İşte biz de bu modülde oturup çalışıp bir şeyler üretmek isteyenlerin ürünlerinin kalitelerini arttırmak için gerekli bilgiyi vermeye çalıştık.

Bu modülü aldıktan sonra senaryonun ve senaryo yazarının temel özelliklerini analiz edebilecek, senaryonun kullanım alanları ile farklı türde senaryoların özelliklerini karşılaştırabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Senaryo kavramını, bölümlerini, senaryo yazarının özelliklerini ve senaryonun kullanım alanlarını öğrenebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- TV’de izlediğiniz dizi ve sinema filmlerinin içinden, beğendiklerinizin senaryolarını, inceleyiniz.
- İzlediğiniz dizi ve filmlerin kimler tarafından, hangi şartlarda üretildiğini araştırınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamı, DVD ve VCD’lerin satıldığı mağazaları gezmeniz gerekmektedir. Beğendiniz filmlerin senaristlerinin biyografilerini ve senaryo yazımıyla ilgili kaynak kitaplarını inceleyerek ön bilgi edininiz.

1. SENARYO

1.1. Senaryo Kavramı

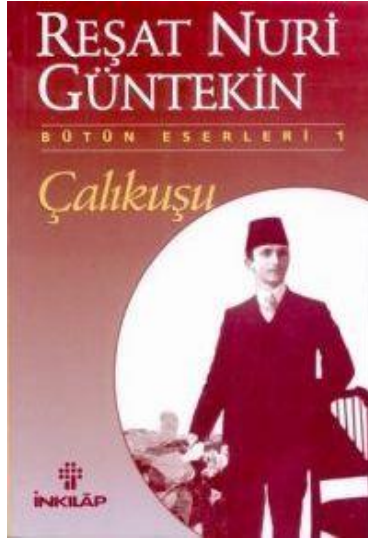
1.1.1. Senaryonun Tanımı

Yapım süreci içinde yazılı bir metni olmayan bir film çekmek pek mümkün değildir. Bu yüzden film çekimleri bir senaryo dâhilinde gerçekleştirilir. En basit tanımıyla senaryo, kelimelerle resim yaratma sanatıdır diyebiliriz. Daha kapsamlı bir senaryo tanımı yapacak olursak; belli bir teknik ve yeteneğe dayanan, sinema sanatı kurallarını ve çağın tekniğini dikkate alan, ilk satırından son satırına dek sinema ve televizyona uygun olarak hazırlanan metindir, diye tanımlayabiliriz. Diğer bir tanımlamaysa senaryoyu, görüntü ve sese dönüşecek bir düşüncenin, bir olayın yazıya dökülmüş hâlidir, diye anlatır.

Kendine özgü bir yazım tekniği olan senaryo dediğimiz metin, iki yönlü bir çalışmayı kapsar. Birinci yönünde, sinemanın kuralları ve koşulları dikkate alınarak doğaçlama olarak ya da başka sanat dallarından uygulanarak, ele alınan konudan dramatik yapı kurulur. Bu yapı içinde düşünceler, entrikalar verilerek bir olay anlatılır, olayı yaratan kişiler arasında ilişkiler düzenlenir ve olay bir sonuca ulaştırılır. Senaryo ikinci yönüyle teknik bir çalışmadır: Görüntü, ses ve sahneleme yöntemleri gibi öğelerin ayrıntılarını kapsayan; kısaca yapımın içeriğini, biçimini, önemli bilgilerini kapsayacak şekilde düzenlenmesidir. Senaryo yazımında kullanılan bazı kurallar, öncelikle senaryonun bu şekil yanıyla ilgili olanlardır. Senaryo yazımı araştırma, gözlem, genel kültür, yaratıcı hayal gücü ve yazma yeteneğiyle doğrudan ilgili bir olaydır. Kişilerin özelliklerinin farklı olması nedeniyle bu konuda başarı için kesin bir formül vermek mümkün değildir. Bu konuda söylenebilecek en gerçekçi söz, senaryonun nasıl yazılacağı biçim olarak öğrenilebilir; ancak yaratıcı çalışma zamanla olur.

1.1.2. Senaryo- Edebiyat İlişkisi

Sinema dramaturjisi kavramlarını, dolayısıyla terminolojisini büyük ölçüde edebiyattan almış, deyim yerindeyse transfer etmiş bulunmaktadır. Doğal olarak edebiyat alanında kendini yetiştirmemiş bir kişinin aydın, başarılı ve üretken bir senarist olması imkânsızdır. Önce edebi eserler ve edebî bilgilerle üretkenliği sağlayacak donanım oluşturulmalıdır. Bu üretme gücünü sağlayan donanım, sinema kurallarında öğrenilmesiyle senaryo alanında sistemli ve başarılı bir üretimi beraberinde getirecektir. Edebiyatı temelinde epik, lirik ve dramatik olmak üzere üç ayrı türe ayırmak artık gelenek hâline gelmiştir. Bunların yanısıra edebiyatın bu üç türü arasında, birbiriyle kaynaşarak sinema dramaturjisi alanında yeni oluşumlar meydana gelerek karşılıklı geçişlerde bulunmaktadır.

Resim 1.1: Edebî eserler sinema ve televizyon dünyasına her zaman ilham kaynağı olmuştur

1.1.3. Senaryonun Tarihçesi

1.1.3.1. Sessiz Sinema Döneminde Senaryo

Günümüzde yalnızca insan sesleriyle yetinmeyip seyirci üzerindeki etkisini arttırmak için ses efektlerini bilen, son teknoloji sistemleriyle veren sinema endüstrisi, ikinci dünya savaşının başladığı yıllara kadar filmlerini sessiz çekmek zorundaydı. Çünkü filmleri sesli olarak çekme teknolojisinden yoksundu. Sinema filmlerini sesli olarak çekme konusunda en önemli adımları Thomas Edison'ın firması attı. Ancak onlar da yaptıkları işin önemini kavrayamamış, sesli film çekmeyi geçeci bir heves olarak görmüşlerdi.

Sessiz sinema döneminde yazılan film senaryolarında, oyuncuların diyalogları fazla önem göstermiyordu; çünkü film gösterimi sırasında projeksiyon makinesinden çıkan sesin dışında hiçbir ses yoktu. Bu yüzden oyuncular anlaşılır olmak için, daha ziyade mimik ve beden dillerini kullanıyorlardı. Ancak çok gerektiği durumlarda sahneler arasına diyalog sahneleri eklenerek seyirciye gerekli açıklama yapılmaya çalışılıyordu.

Filmde diyalog ve diğer ses unsurlarının olmaması, anlaşılır olmak adına hem senaristin, hem de oyuncunun işini zorlaştırıyor; abartılı oyunculuk ve sahnelerin çekimine zemin hazırlıyordu. Ancak ilginçtir ki, sesli film çekimlerinin başlamasıyla da bazı sanatçılar gerçek sesleriyle izleyiciye hitap edince şöhretlerini yitirmişlerdir.

Resim 1.2: Sessiz sinema döneminin unutulmaz kahramanı Şarlo ‘yumurcak’ filminin bir sahnesinde

1.1.3.2. Sesli Sinema Döneminde Senaryo

Sessiz sinema, kendi başına bir sanat, kendine özgü kuralları olan, belli ilkelere dayanan bir anlatım olmuştu ki, birdenbire ortaya ses ögesi çıktı. Ses ögesinin sinemada her şeyden önce sözlendirme için kullanılacağı, filmlere ara yazılar konulmaya başlandığından beri anlaşılıyordu. İlk sessiz filmlerde ara yazı yoktu; daha sonraları bir çekimden öbürüne geçerken zaman bakımından ilerlemeyi göstermek, bulunulan yeri belirtmek, kişilerin kimliğini ortaya koymak için ara yazılar kullanılmaya başlandı. Giderek bunlar yerini "konuşma"yı gösteren yazılara bıraktı. 1920 yıllarına doğru senaryonun gelişmesi, görüntüler kadar ara yazılar, çekimler arasında açık kapatmak ihtiyacını duyan kurgucunun isteğine göre değil, senaryocunun isteğine göre hazırlanıyordu. Sessiz sinemanın son birkaç yılı içinde "konuşma"yla ilgili sözler o kadar önem kazandı ki, herhangi bir oyuncu ağzını açıp söz söylemeye başlarken çekimi kesip bir arayazıyla bu sözü vermek alışkanlık hâline geldi. Sinemada sesin, daha doğrusu sözün saltanatı başlamıştı.

Sesli film ortaya birtakım önemli meseleler çıkardı: Sesleri elverişli olmayan sessiz film çağının birçok önemli ünlü oyuncusu, birden kendilerini endüstrinin dışında buluverdiler. Yaklaşan iktisadi bunalım, sesli filmin çıkışı sayesinde, sinema endüstrisini bu sarsıntının dışında bıraktı. Sinemanın büyük ustaları sesli film karşısında kararsızlığa düştüler. Sesli filmin ilk yılları sanat bakımından oldukça başarısız geçti. Halk sesli filme büyük ilgi gösterirken, Chaplin, Clair, Pudovkin, Eisenstein, Murnau gibi büyük sanatçılar sesli filme cephe aldılar. Öbürlerinden ayrı olarak Eisenstein, Pudovkin ve Aleksandrov, sessiz film çağının artık geçtiğini, ses ögesinin filmde destekleyici bir rol oynayabileceğini kabul ediyorlar, fakat bir film sahnesine eklenecek konuşmanın sahnenin bütün değerini, özellikle bir çekimden öbürüne geçişteki özelliği yok edeceğini öne sürüyorlardı.

Sesin filmlere eklenmesi, sinemayı sessiz bir hareketli resimler dizisinden çıkarıp hayatın bire bir kendisine dönüşmesini sağladı. Seslerinin duyulmasıyla gerçek, canlı kişilere dönüşen karakterler, karmaşık ses efektleri ve görsel aksiyonlar sayesinde yapboz tamamlanmış oldu. Sinemaya yepyeni bir boyut getiren ve görüntüyü zenginleştiren ses her ne kadar mümkün olduğunca iyi kullanılmaya ve geliştirilmeye çalışılıyorsa da hakkında daha öğrenilecek çok şey var.

Yazarların, eski sisteme göre uyguladıkları yaratıcılıklarını artık çok daha genişlemiş olan bu yeni sahada sürdürmeleri ve sinema dünyasına yepyeni ufuklar açan, görseelliği zenginleştiren sesi görseellikle en mükemmel şekilde birleştirebilecekleri çalışmaları ortaya koymaları gerekiyordu. Yazarlar, ses eklenmeden önce filmlerde ortaya çıkan eksikliğin başka yollardan giderilmeğe çalışılması sonucu ortaya çıkan ve filmin akıcılığını, doğallığını bozan eksik ve kusurlu ara yazılar yerine yeni alana en uygun şekilde anlamlı ve güzel diyaloglar yazmak zorundalardı.

1.1.4. Senaryonun Evreleri

1.1.4.1. Taslak Öykü (Sinopsis)

- Taslak öykü, tema seçilip konu belirlendikten sonra geliştirerek, yazmaya karar verdiğiniz film öyküsünün en kısa yoldan 1-2 sayfa içinde özetlenmesidir.
- Taslak öykü, eserin konusu üzerinde ilgileri (yapımcı/yönetmen) aydınlatan metindir.
- Ticari sinemada ya da televizyonda bir filmin yapılıp yapılmamasına çoğu kez, senaryo taslağı da denilen taslak öykü okunduktan sonra karar verilir. Bu nedenle taslak öykü zaman ekonomisi açısından önemlidir.

Taslak öyküyü kısa yazmak önemlidir. Öyküyü bir iki paragrafta ya da bir-iki sayfada anlatabilmek, aynı öyküyü fazla sayfada anlatabilmekten daha zordur.

Taslak öykü yazımında dikkat edilecek nokta, ilk aşamada verilen aşırı ayrıntının, sonradan öykünün önünde engel oluşturabileceğidir.

Taslak öykü şu bilgileri kapsar:

- İşlenecek tema kesin olarak ortaya çıkar.
- Olaylar dizisinin geçtiği zaman ve çevre (mekânlar) belirlenir.
- Olaylar dizisini oluşturan ana ve diğer önemli kişiler ortaya konulur. Ana ve diğer kişilerin tanımlaması ilk adımda yaş ve kişiye ilişkin bilgileri içerir.
- İkinci adım, taslak yapıyı somutlaştırmaktır; somutlaştırma öyküyü birleştiren, bütünleştiren omurganın biçimlendirilmesiyle olur.
- Bu çalışma, daha sonra bir senaryoya dönüşecek olan öykünün gelişimini açıklar.
- Taslak öykü, geniş zaman kipiyle yazılır.

Bir taslak (synopsis) öykü

Orta yaşı geçkin, yalnız ve evcimen bir erkek, kendisinden küçük bir kadınla tanışır ve arkadaş olurlar. Ancak arkadaşlarının dalga geçmesi sonucu ne yapacağını bilemez duruma gelince kızdan ayrılır. Daha sonra erkek hayatında kızın yerinin çok önemli olduğunu anlar ve onu arar...

1.1.4.2. Geliştirim Senaryosu (Treatment)

Taslak öyküye kısa öykü denilirse, geliştirim, bu kısa öykünün daha ayrıntılı olarak kırk, elli sayfa genişletilip işlenmesiyle elde edilir. Bu evrede, senaryo yazarından, sanat değeri büyük bir uzun öykü ya da roman değil, yalnızca başarılı bir film metni hazırlanması beklenir. Geliştirim bir sinema öyküsüdür, bu nedenle, her şeyden önce sinemanın koşullarına uygun olarak hazırlanması gerekir. Öykü geliştirilirken, sonuçta çekilecek filmin akışı, her görüntüsü bu evrede tasarlanır. Öyküdeki her çekim içeriği ve bunun ayırım içindeki yeri tam olarak belirtilerek tıpkı perdede görüntüleneceği biçimde yazılır. Film öyküsünün çatısı olan öyküleme (dramatik yapı) geliştirim senaryosunda tamamen kurulur. Ortaya çıkan metin, tamamlanan bir filmde yer alacak görüntülerin, sözcüklerle kâğıt üzerinde anlatımı ve bu anlatımın sinemanın gerektirdiği koşullara uygunluğudur.

Senaryo yazarı, bu çalışmasını yaparken, sinema özelliği olmayan durumlarda, diğer sanatlar için geçerli olan kurallardan, tekniklerden yararlanır. Geliştirim, aşağı yukarı kendine özgü teknikle yazılan uzun bir öykü olduğuna göre, uzun öykü tekniği ve genel olarak roman / öykü türünün tekniği burada senaryo yazarının işine yarar.

Geliştirimde dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Kişilerin özelliklerinin belirtilmesi (kişileştirme),
- Çevre özelliklerinin ortaya konulması,
- Hareketlerin düzenlenmesi.

Kısaca:

- Geliştirimde dramatik yapı belirlenir. Olgular sıralanır. Olayların bağlantıları sağlanır. Konunun gelişme ve çatışma noktaları belli olur.
- Kişiler özellikleriyle tanıtılır, kişiler ve onların ortaya koyduğu olaylar irdelenir.
- Konuşma örgüsünün (diyalog) en önemlileri yazılır.
- Ele alınan öykünün özetteki gibi yalnızca ana hatları değil, ikincil derecedeki gelişmeleri de belli olur.
- Her anlatım, her cümle, filmdeki görüntülere uygun olacak biçimde yazılır.
- Geniş zaman kipiyle yazılır. Edebî süslemeler yapılmaz.

Bir geliştirim (treatment) örneđi

Ahmet Bey, İstanbul'un orta hâlli bir semtinde yalnız başına oturmaktadır. Yaşı 48 olup bir devlet dairesinde memur olarak çalışmaktadır. Evcimen bir yapısı olup etliye sütlüye karışmaz. Daha sonra bir arkadaşının düğününde Pelin ile tanışılır. Pelin 30 yaşında çağdaş aklı başında ekonomik durumu iyi olmayan bir ailenin kızıdır. Özgüveni fazla olan, işinde başarılı, fazla güzel olmayan ama sempatik bir kızdır. Sanki ikisi de birbirleri için yaratılmıştır. Aralarındaki tek engel yaş farkıdır. Düğün sonrasında sık sık buluşmaya başlarlar. Durumun farkına varan Ahmet'in arkadaşı İsmail, Ahmet'i uyarmak gereği hisseder.

1.1.4.3. Ayrımlama Senaryosu

Ayrımlama senaryosu, senaryo yazarının bireysel çalışması bittiği, her şeyin sonuçlandığı üçüncü aşamadır. Ayrımlama senaryosu, geliştirim evresinde genişletilen öykünün, birçokşekil ögesinin birleşmesiyle, sinema tekniğine ve gereklerine göre, dış yapısının (biçim) oluşturularak, çekim senaryosu olmaya hazır metin durumuna getirilmesidir. Yazarın öngördüğü, belli bir sonuca giden olaylar dizisinin en küçük ayrıntıları, tüm kişiler, kişilerin kişilik özelliklerini gösteren iç ve dış hareketleri, kişileri birbirleriyle ilişkileri, konuşma örgüsü ve sesler (doğal sesler/müzik) ile, kısaca her şeyi ile içerik ortaya konarak, geliştirilen metin ayrımlar (sequence) sahnelere, sahneler de çeşitli açılardan, çeşitli ölçeklerden, çeşitli kamera hareketleri ile alınacak bir dizi çekimden oluşan birimlere bölünür.

1.1.4.4. Çekim Senaryosu

Çekim senaryosu (Shoting Script), senaryo çalışmasının son evresidir. Ayrımlamanın hazırlanmasından sonra, yazar ile yönetmen ya da yalnızca yönetmen çekim senaryosunu oluşturmaya başlar. Filme dönüşecek metnin çekilmesine temel olacak tüm bilgiler bu evrede, çekim senaryosunda yer alır.

Çekim senaryosunun en kısa tanımı: Henüz çekilmeyen filmin, bittiği zaman alacağı biçimin, önceden en küçük ayrıntılarına dek kâğıt üzerinde belirttiği metindir. Diğer bir tanıma göre, çekimlere bölünen çevrim için gerekli tüm uygulama açıklamalarını taşıyan, konuşmaları ve sesle ilgili tüm bilgileri veren senaryo; senaryonun çevrime hazır durumdaki en son aşaması ve biçimidir.

Çekim senaryosu, geliştirimde genişletilen, ayrımlama evresinde bölüm, ayırım, sahnelere -ve hatta çekimlere- ayrılan metnin; sinemanın tekniğine göre (değişik kamera konumları, çeşitli açılardan, ölçeklenen çekimler) düzenlenmesidir.

Tüm hareketler (oyuncu, kamera: kameranın çerçevesi olduğu görüntü, kamera hareketleri), kullanılan sesler (konuşmalar ve doğal sesler/müzik), görüntü efektleri vb. Bu metinde ayrımlar (sequence), sahne, çekim durumunda verilir.

Biçim özelliği olan çekim senaryosunun değişik sunum biçimleri vardır. Ama hepsinde ortak olan, görüntülerin içeriği, oyuncuların hareketleri, konuşmaların diğer seslerin yazılmasıdır. Bunlar arasında da kamera devrim ve çekim ölçüklerinin yer alması gerekir. Senaryo sayfasında yer alan görsel bildirimler, yönetmeni ilgilendiren tüm bilgileri kapsar. Bu bilgiler aynı zamanda çekimde görevli olanların, çekim anında yapacakları her şeyi içerir.

Herhangi bir çekim senaryosuna bakıldığında, önce kimi yatay çizgiler dikkati çeker. Bu çizgilerin üstünde sırayla bir rakam, bazı yer adları yer alır. Senaryoda görülen her yatay çizginin üstünde yer alan rakamlar ve yazılar, ilgili olduğu çekimlerle ilgili derli toplu ve özet bilgileri verir. Özellikle yapım aşamasında hazırlanacak çalışma programı için bu bilgiler büyük kolaylık sağlar.

1.2. Senaryonun Bölümleri

1.2.1. Çekim (Shot)

Çekim, filmi oluşturan dramatik yapının en küçük birimidir. İki noktalama imi (kesme, zincirleme vb.) arasında kalan görüntü dizisine çekim adı verilir. Diğer bir tanımla, “çekim”, kameranın hiç ara vermeksizin, durduruluncaya değin, sürekli olarak bir görüntüyü filme kaydetmesidir. Çekim, bir sahne içindeki belirli kişi ya da nesneye odağın değiştiğini gösteren bildirimdir. Çekimlerin, kurguyla bir araya getirilmesiyle sahne oluşur.

1.2.2. Sahne (Scene)

Tiyatrodan sinemaya aktarılan sahnenin iki tanımı var. Birincisi, oyun alanına bir oyuncunun her bir girişi yeni bir sahnenin başlangıcı ve her bir çıkışı o sahnenin sonudur. Buna “Fransız Sahnesi” denilir. İkincisi olayların gerçekleşeceği yeri (mekân) ya da dekoru tanımlar. Bu nedenle tiyatro oyunları; günlük hayattan farklı olay akışı, seçilmiş ve ayıklanmış olaylar, bölünmüş çeşitli sahneler, değişik ortam ve zamanlardan oluşur. Sinemada sahne, film içinde, dekorun ve kamera açılarının değiştiği yerlerdeki tamamlanan bir durumu belirtir. Buna “Çekim Sahnesi” denir. Başka bir deyişle sahne, aynı kişiler ve aynı dekor (mekân) içinde geçen, sürekli bir olayı gösteren bir ya da daha çok çekimden oluşan görüntüler dizisidir. Kısaca sahne, aynı kişilerin aynı dekor (mekân) içinde, aynı anda yer aldıkları çekimler bütünüdür ve tamamlanan bir durumu belirtir. Sinemada sahne, yazarı rahatlatan “vurgu” olarak adlandırılır. Sahne ya da vurgunun ölçüsü ne kadar olacak? Belki 20 saniye, belki 4 dakika (iki senaryo sayfası), ama ender olarak, daha uzun da olabilir. Sahne içinde olay örgüsünü ortaya koyan devrimin, birbirini izleyen çekimler boyunca uyumlu olması gerekir. Öyle ki, olay / olgu, gerçek hayattaki olgusal bir zaman akış içinde anlatılır.

Tüm senaryo aşamaları, daktilo ya da bilgisayarla yazılır. Sayfa üzerinde gördüğünüz, ayırlama senaryosunun olamazsa olmaz biçimsel öğeleri nelerdir, nasıl, ne zaman kullanılır ve nasıl gösterilir? Şimdi, sırayla bu öğeleri görelim:

- Sahne başlığı
- Görsel anlatım (oyuncu hareketleri)
- Kişi adı
- Ayraç
- Konuşma örgüsü (diyalog); ikili konuşma örgüsü (ikili diyalog)
- Genişleme
- Çekim
- Geçişler

1.2.3. Ayrım (Sequence)

Bölümler içinde yer alan ayrım, öykülemeyi (dramatik yapı) oluşturan, olayın içinde gelişip sonuçlandığı kendi içinde bir bütünlüğü olan sahneler dizisidir. Ayrım tek ya da değişik yerlerde geçebilir. Örneğin, dış sahne ile başlayıp iç sahne ile sürebilir. Olağan uzunluktaki filmde ortalama 25-30 ayrım bulunur. Kesinlikle sessiz ve durgun olmayan ayrımlar, tıpkı teleferiklerin yükseğe tırmanmalarını sağlayan dişli çarklar gibi, hareketleri ileri taşır.

1.2.4. Bölüm (Part)

Bölüm, öykünün dramatik gelişiminin başı ve sonu olan bölümlerin birleşmesiyle öykünün tümü ortaya çıkar. Olağan uzunluktaki (90 dakika) bir filmde ortalama 7-8 bölüm bulunur. Filmdeki her bir bölüm, bir romanın, bir tiyatro oyununun bir bölümüne (perdesine) eşdeğerdir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Senaryo kavramını analiz ediniz ➤ Senaryo-edebiyat ilişkisini inceleyiniz ➤ Senaryonun tarihçesini inceleyiniz ➤ Senaryo evrelerini karşılaştırınız ➤ Senaryonun bölümlerini inceleyiniz	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araştırmalarınız için izleyeceğiniz filmlerin aile ortamında izlenebilecek, yaşınıza uygun filmler olmasına dikkat ediniz. ➤ Senaryo edebiyat ilişkisini daha iyi anlayabilmeniz için mümkünse edebi eserlerinden iyi tanıdığınız bir yazarın yazmış olduğu film senaryosunu inceleyiniz. ➤ İzleyeceğiniz filmlerin kaliteli, güncel, türlerinin en iyi örnekleri arasından seçilmiş olmasına dikkat ediniz. ➤ Senaryonun meydana geldiği bölümleri izlediğiniz bir film üzerinde saptamaya çalışınız. ➤ Özellikle edebî eserlerden uyarlanmış filmleri izleyerek, edebiyat-sinema ilişkisini inceleyiniz. ➤ Televizyonda ve sinemada izlediğiniz filmlere dikkat ederek, bir senaryonun film için ne olduğunun analizini yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdakicümleleri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz.

1. Bir sinema filminin çekimi için yazılı bir senaryo metninin gereği yoktur.
2. Edebiyat alanında kendini yetiştirmiş kişilerin yazdıkları senaryoların başarı oranları oldukça yüksektir.
3. Sesli filmler, ilk yıllarında, geçici bir heves olarak görülmüşlerdir.
4. Sesli filmlerin ortaya çıkışı, sesleri elverişli olmayan birçok şöhretin yok oluşuna zemin hazırlamıştır.
5. Taslak öykü (sinopsis) film öyküsünün ayrıntılı bir anlatımıdır.
6. Senaryoda kişilerin özellikleri geliştirim (tretman) aşamasında gerçekleştirilir.
7. Ayrıklama senaryosu yazarın bireysel çalışmasının bittiği üçüncü aşamadır.
8. Sahne, filmi oluşturan dramatik yapının en küçük birimidir.
9. Ayrımlar (sekanslar) tek bir yerde geçmelidir.
10. Olağan uzunluktaki bir filmde (90 dakika) en az 20 bölüm vardır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

İyi bir senaryo yazarı olmanın koşullarını inceleyerek buna uygun birikim ve tutum sahibi olacaksınız.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Başarılı sinema televizyon senaristlerinin biyografilerini araştırınız.
- İyi bir senaryo yazmak için gerekenler neler olduğunu araştırınız.
- İyi yazılmış senaryo örnekleri sınıf ortamında değerlendiriniz.

Araştırma işlemleri için internet ortamı, kitap evleri, sinema salonları ve CD satılan ortamları araştırmanız gerekmektedir. Vizyona yeni giren filmlerin ve başarılı yazarların tanıtıldığı kültür yayınlarını görsel, sesli ve yazılı medyadan takip ederek konular hakkında bilgi edininiz.

2. SENARYO YAZARININ ÖZELLİKLERİ

2.1. Senaryo Yazarı Olma İsteği

Bir senaryo yazarı öncelikle bu mesleği yapmaya hevesli olmalıdır. Her ne kadar kimileri bunun dışında olsa da, ün ya da saygınlık kazanmak için senaryo yazarı olunmaz. Filmin tanıtım yazılarında (jenerik) yazarın adı olsa da, filmin yönetmeni, oyuncularını ile birlikte anılmaz çoğu kez. Öncelikle bunu kulağa küpe yapmak gerek.

İstekli ve yaratıcı özelliği olan deneyimsiz yazarın önündeki tuzak, güçlü dramatik deneyim gerektiren senaryolar yazma adına, ortaya koydukları öykülerinde duygularındaki yanılma ihtimalleridir. Uygun olan, çalışmanın en başından en sonuna dek yazılan metnin sinema için hazırlandığını unutmadan, özenli bir çalışma yürütmektir.

Kuşkusuz, yazdığınız senaryoyu belki çok, belki az bir para karşılığı satacaksınız. Ama satamayabilirsiniz de. Niye satılmadı? Başarısızlığı dışarıda değil, önce kendinizde arayınız. Gerçekten istekle, yukarıda sıralanan özelliklere uygun, özgün bir şey yazmış mısınız?

2.2. Öykü Anlatma İsteği

Bu isteğiniz olsa bile, yalnızca istek tek başına yeterli değildir. Öykü anlatımında ve yazımında gerekli şeyleri de bilmek zorundasınız. Öykü anlatma isteği, sözcüklerle bir olayı anlatmayı öğrenme anlamına gelir. Nasıl ki, nitelikli tamirci ya da marangoz olmak, belirtilen işte yararlanılan araç-gerecin kullanımında ustalaşmayı gerektiriyorsa, senaryo yazarı olmak da, sözcüklerle ilgi çekici görüntü tasvirleri ve güçlü konuşmalar (diyaloglar) yazmak için dil sanatını öğrenmeyi gerektirir.

Kişinin, yazım sanatındaki bir yazarın özelliklerine, temel becerilerine, yeteneklerine sahip olduğu kabul edilse de, sinemanın özelliklerine ve gereklerine uyumlu mesleki bilgi alması, bir kısım yetenek ve becerileri örgün eğitim yoluyla geliştirmesi ya da yönlendirmesi, başarılı senaryo yazımı için temeldir.

2.3. Öğrenim ve Kültür Düzeyi

İşbölümünün artmasıyla, birçok uzmanlık alanı doğdu günümüzde, dünya artık bir uzmanlaşma dünyası. Herkesin her şeyi bilmesine, öğrenmesine ihtiyaç yoktur.

Kişi kendini ne kadar iyi yetiştirirse yetiştirsin, örgün eğitim verdiğine, kendiliğinden ulaşması mümkün değildir. Bu açıdan senaryo yazarının kendisini geliştirecek eğitim – öğretimi görmesi birinci şarttır. Öngörülen, beyni ansiklopedik bilgi deposu durumuna getiren ezberci eğitim – öğretim değil. Bir eylem ve deney olarak bilgileri işleme / kullanma yollarını öğreten ve özendiren, düşünme sistemini çalıştırıcı, yeni bilgiler üreten yaratıcı beyinler oluşturacak eğitim – öğretimdir. Okul dışında sürdürüldüğünde daha da değer kazanacak bir eğitim ve öğretim... Senaryo yazarının eğileceği ya da eğilmesi istenen konular ayrımlar göstereceğinden, özellikle toplum bilimlerinin çeşitli konularında eğitim görmesi, en azından değişik konularda nasıl bilgi sahibi olacağını bilmesine yol açar.

Senaryo yazacak kişinin gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak yeni bilgilerle kendini sürekli yenilemesi ya da bu bilgilere nasıl ulaşacağını bilmesi, içinde yaşadığı evreni ve toplumu öğrenmesi, derinliğine boyut kazandırarak kafa yorması gerekir. Kafa yormak terimi çok okumak, çok çalışmak, yüzeysel olmamak, göstermelikten kaçınmak, bilimde ve sanatta yaratıcı olmak, gözlemci olmak, bildiğini söylemek anlamındadır.

2.4. Dünya Görüşü

Bir dünya görüşünüz ve buna bağlı olarak siyasal görüşünüz ve inançlarımız olabilir. Fakat, “Ben yazarım, hayat hakkında her şeyi söyleyebilirim.” ama, “her şeyi söyleyebilirim” diyerek seyircinin sahip olduğu dinî, ahlakî, toplumsal ya da herhangi bir görüş ve inanç noktasına doğrudan saldırarak olmamalıdır. Bir yanda geçmiş, toplumsal–kültürel değerleri ile izleyicinin düşündüğü, hissettiği dünya görüşü ve diğer yanda yazar olarak sizin inandığımız dünya görüşü... Bu durumda seyircilerle yazar arasında kültür çatışması meydana gelir. Bu da filmin amacına ulaşmaması demektir. Yazar kendi görüşünü yansıtmak yerine, yazılacak eğlendirici, ilgi çekici bir öykü çerçevesinde, tüm boyutları yansıtmalıdır.

2.5. Hayat Deneyimi

Başarılı senaryolar yazabilmek için, kişinin, genel kültürünü ve hayat deneyimlerini artırmasının ilk yolu, sürekli bilgisini yenilemesini; günlük gazete, dergi, roman, öykü, şiir... okumasını; toplumsal çalışmalara katılmasını; radyo, tiyatro, televizyon, sinema yayınlarını sürekli izlemesini gerektirir. Yapılacak çalışmanın sonucu, entelektüel bir eylemdir çünkü. Ülke ve dünya şiirlerinde, edebiyatından, tarihinden, en son buluşlara dek merak duyan, araştıran, gözlemleyen, içinde yaşadığı çağı anlayıp çözümlenmeye çabalayan; toplumu ve ülkenin koşullarını bilen kişinin üstesinden gelebileceği bir iştir senaryo yazmak. Bilinen bir

söyleyişle, senaryo yazarının bilgisini genişletmesi için antenleri dışa dönük, günlük hayattan kopuk olmamalıdır. Bu, bilim adamı kadar, genelde sanatçıyı, özelde senaryo yazarını değerlendirmede bir ölçüttür.

2.6. Araştırma ve Gözlem

Yazılacak senaryo için ilk adım, araştırma ve gözlem yapmaktır. Araştırmanın nasıl yapılacağını bilmeyen, bilgi sahibi olmayan kişi, doğal olarak konuya nasıl yaklaşacağını, neresinden ele alacağını da bilemez. Araştırmaya nasıl, hangi kaynaklardan başlanacağını bilerseniz, herhangi bir zorlukla karşılaşmazsınız.

Sözgelimi, senaryo içinde herhangi bir yerin tanıtımı zorunluysa, o yöreye ilişkin araştırma yapmak, yerel sanatçılarıyla, çeşitli kesimden insanlarla konuşmak, ilginç anı ve öyküleri derlemek yazılacak senaryonun yararına olur.

İyi bir gözlemci de olmalı yazar. Çevrenize bakan gözlerle değil, gören gözlerle bakmayı; duyan kulaklarla dinlemeyi öğrenmelisiniz. Diğer bir anlatımla, çevrenizde olup bitenleri, ileride kullanabileceğiniz bir/birkaç film konusu ya da bir parçası olarak görmeli, duymalısınız. Beklenmedik bir olay, bir durum sizin için ilginç bir öykü oluşturabilir ya da size herhangi bir tema verildiğinde yol gösterici olabilir.

Araştırmayı bilmeyen, çevreye gözlemci olarak bakmayan kişinin, senaryo yazarı olabileceğini söylemek mümkün değildir.

2.7. Yaratıcı Hayal Gücü

Hayal gücünden yoksun, sınırlı bir bilgi ile senaryo yazmak pek parlak sonuç vermez. Oysa ki sanat hayal gücünden gerçeğe gider. Film senaryosunda da durum böyledir.

Günlük hayattaki yalın ve sıradan izlenimler sanat eserinde, otantiklik adına son derece tutucu, yapay izlenimlere dönüşür. Bunun yanında filmde amaçsız görüntü bolluğu izleyicinin hayal gücüne ulaşılmasını engeller. Görüntülerin, kimi zaman hayal gücünü öldürdüğü gibi paradoksal bir durum ortaya çıkar. Hayatın temel güzelliklerinin başka türlü hiçbir biçimde algılanmayacağı gerçeği ortadayken, yine de sinemanın hayata olabildiğince yakın olmasını istemekten vazgeçmek gerekir. İşte yaratıcı hayal gücünün devreye girişi buradadır. Kimi eserler, hayata öykünmekten başka bir şey yapabildikleri, doğanın / toplumun ikinci kopyası olmaktan uzaklaşabildikleri için izleyicinin yaratıcı hayal gücünü biraz harekete geçirebildiklerinden bu işlevi yerine getirir. Bellekte yeni, taze bir hayat yaratmak, ona taze bir hız vermek, eski değerleri yenileştirmek, hayal gücünün doğası, görevi ve hatta kaderidir.

Teknik araçların sayısı, gelişimi ne olursa olsun, bunlar yaratıcı hayal gücünüzü ortaya koymaktan alıkoymamalı sizi. Gelişen teknolojiye ayak uydurduğunuz sürece yaratma gücünüzde o denli artar.

2.8. Görsel Düşünme ve Yazma

Senaryonun özelliklerinden biri, sözlü anlatıma çok fazla yer vermemesidir. “... sinema için yaz. Çok göster, az şey söyle...” senaryo yazarlığının ana ilkesidir. Nedeni çok açık, çünkü sinema görsel iletişim ve anlatım aracı. Senaryo yazarı, sözcükler kadar, görüntüleri de düşünmek zorunda. Film öyküsü yazmanın anahtarı, işte bu yaklaşımdadır..

Öyleyse yazar, başından sonuna değin söyleyeceği sözü anlatmak ve duyurmak yerine öncelikle göstermeyi ön planda tutmalı; anlatımdaki ağırlık, imkânlar ölçüsünde sözden çok, görüntüde olmalı, yazar adayından beklenen yazarken “ simgelerle, yüzen renklerle, gölgeli biçimlerle ” düşünmesidir. Görüntüler, iletiyi tek başlarına veya uygun ses efektleriyle ya da müzikle birleşerek kendini daha etkili anlatmakta yeterli duruma gelebilir. Unutmayınız ki, kamera, kişinin duygularının önemli ayrıntılarını yakından görüntüleme; bir üretim işleminde çalışmakta olan makinenin hareketlerini izleme, önemli yerlere ve vurgulara dikkati yoğunlaştırmada, önemsiz ayrıntılardan kaçınmada önemli bir yeteneğe sahiptir.

Gösterilen varlığı ve nesneyi, sözle tekrarlamak gibi bir anlatımdan kaçınmak gerekir. Burada yapılacak en iyi şey sahnenin içeriğine uygun doğal sesler ya da fona verilecek uygun bir müziktir.

2.9. Ana Dili Bilme ve Kullanma

Her ülkenin, gelişen teknolojiye paralel olarak kendisini sürekli yenileyen bir ana dili vardır. Bu hareketliliğin ötesinde, ülkemizde bir dil karmaşasının yaşandığı da bir gerçektir. Aynı anlamı veren, eski ya da yeni sözcüklerin hangisinin kullanılacağı yazara zorluk yaratır. Anlaşılır olmak ya da olamamak... Bu nedenle en iyisi – titiz bir seçimle – kitlenin bilgi dağarcığına uygun sözcüklerin kullanılmasıdır. Yeni sözcük kullanma durumunda, yine kitlenin bilgi dağarcığındaki sözcüklerle açıklanması gerekir.

2.10. Sinema Teknolojisini Bilme

Sinemanın özelliklerinden biri, teknikle sürekli olarak içli – dışlı olması. Bu ilişki, yazara bir yandan büyük imkânlar sağlarken, diğer yandan teknikle bağımlı kılar. Sinemada ki bu bağımlılık diğer sanat dallarında olmayan bir özelliktir. Senaryo yazarı, sinemanın bütün teknik özelliklerini, gelişen teknolojisini izleyen biri olmalıdır. Sinemada, o denli karmaşık ve ilginç görüntü var ki senaryo yazarı kendini bir başka teknik ayrımında bulur. Kişi, yazım yeteneği yanında, sinema teknolojisi ve bu teknoloji kullanımını yönlendiren tekniklerin temel bilgilerine de sahip olmalıdır. Önemli olan düşüncenin / öykünün aracın teknolojisine uygun olarak nasıl verileceğinin bilinmesidir.

2.11. Zaman Kullanımı (Etkili Bir Sınırlılık)

Sinema filmi olsun, televizyon izlencesi olsun, her ikisinde de zaman çok önemlidir. Zaman kullanımı konusunda senaryo yazarı için iki sınırlılık var. Birinci sınırlama –özellikle televizyonda– senaryo yazımı için yazara verilen belirli zaman. Zaman baskısı altında çalışmak etkili ve nitelikli bir senaryo yazmak gerçek bir profesyonelin işidir. Belirlenen süre içinde yazılamayan senaryo, işlerin aksamasına, hem de, en önemlisi para kaybına sebep olur. Bu sebeple, yazarının yazım için verilen zamana kesin olarak uyması gerekir.

Zaman kullanımında, yazarın dikkat etmesi gereken ikinci sınırlılık, yazılacak senaryonun süresi ile ilgili. Bir sinema filmi ortalama 80–120 dakikadır. Televizyonda bu durum daha kesindir. Bu nedenle yazar, senaryosunu yazarken, anlatacağını, göstereceğini tavanı ve tabanı belirlenen bir süre içinde vermelidir.

2.12. Ekip Çalışmasına Yatkınlık

Senaryo genellikle bir kişi tarafından yazılır gibi görünse de, filmin ortaya çıkmasında, senaryo yazarının bir başına bilgi ve becerisi yeterli değildir. Diğer bir anlatımla, düşünce aşamasından yapım aşamasına, senaryo yazarı, ortak bir çizgide birleşen (yönetmen, görüntü yönetmeni, oyuncular, kurgucu, ışıkçılar, laboratuvar çalışanları gibi) çok sayıda kişiyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişki içindedir. Birinin başarısızlığı, kolektif ürün olan filmin başarısızlığıdır. Senaryo yazarının anılan kişilerle ilişkilerinin iyi ve uyumlu bir biçimde sürdürmesi, filmin en iyi biçimde gerçekleşmesi için zorunludur. Takım çalışmasına yatkın olmayan, her şeyi zorla kabul ettirmeye çalışan bir yazarın bu sanat dalında başarılı olacağını söylemek çok güçtür.

2.13. Seyirci Merkezli Çalışma

Filmler çocuk, yetişkin, eğitilmiş, temel eğitimden yoksun... ülkenin tüm köşelerindeki kişilerce izlenir. Verilmek istenen iletinin daha etkili olması için, izleyici kitlesini gelenek – görenek, kültür kalıplarıyla olabildiğince tanımak, sorunlarını görmek, bunlara nasıl yaklaşacağını çok iyi bilmek gerekir.

İyi bir yazar vermek istediği iletide “kültür, eğitim, haber, eğlence” dörtlü uyumunu ve her şeyi ile birliktelik göstermeyen izleyici kitlesinin gereksinimlerini göz önüne alarak bir denge kurar. Ayrıca film izleyicisi, bütün içinde –tiyatro izleyicisi gibi– belli öğeleri seçemez, ancak kendisine gösterileni tüm olarak görür. Bu nedenle senaryodaki her sözcük, yapımdaki her görüntü ve hareket, dikkati dağıtmama ve ilgiyi kopartmama amacına yöneliktir.

Amaca olumlu bir sonuçla varabilmek için, gerçek hedef izleyicidir. Öykü, kişiler, öykü içinde yer alacak bilgiler ve bunların düzeyinin ne olacağı, izleyicinin yaşı, bilgi düzeyi, ilgi deneyim alanları... kısaca, izleyicinin özelliklerine uygun nelerin verileceği, nelerin verilmeyeceğinin saptanması, yazımda önemli ipuçlarını oluşturur. Belirli bir izleyici kitlesi için hazırlanan film bile, aynı özellikteki izleyiciler tarafından aynı biçimde algılanmayabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Senaryo yazarı olma isteğini analiz ediniz ➤ Öykü anlatma isteğini analiz ediniz ➤ Öğrenim ve kültür düzeyini analiz ediniz ➤ Dünya görüşünü analiz ediniz ➤ Hayat deneyimini analiz ediniz ➤ Araştırma ve gözlemi analiz ediniz ➤ Yaratıcı hayâl gücünü analiz ediniz ➤ Görsel düşünme ve yazmayı analiz ediniz ➤ Anadili bilme ve kullanmayı analiz ediniz ➤ 10-Sinema teknolojisini bilmeyi analiz ediniz ➤ Zaman kullanımını analiz ediniz ➤ Ekip çalışmasına yatkınlığı analiz ediniz ➤ Seyirci merkezli çalışmayı analiz ediniz	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araştıracacağınız senaryo yazarlarının başarılı ve incelemeye değer kişilerden oluşmasına dikkat ediniz. ➤ Başarılı filmlerin senaristlerinin ortak yanlarını saptamaya çalışınız. ➤ Saptadığınız bu ortak yönlerin başarıdaki katkısını tartışınız. ➤ Yakın çevrenizdeki insanları inceleyerek bu vasıflara sahip olanların, başarılı bir senaryo yazarı olup olamayacaklarını tartışınız. ➤ İyi bir senaryo yazarı olmak için gereken bu niteliklerin nasıl kazanılabileceğini araştırınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz.

1. Günümüzde birçok meslek dalında olduğu gibi senaryo yazarlığında da başarının temel şartlarından biri eğitimidir.
2. İyi bir senaryo yazarı izleyicinin kafasındaki dünya görüşüne saldırarak onu yerle bir etmelidir.
3. İyi senaryolar yazabilmek için yazarın sürekli olarak günlük, gazete, dergi, roman ve öyküleri okuması, radyo, TV, sinema yayınlarını izlemesi gerekir.
4. Yazılacak senaryo için ilk adım araştırma ve gözlem yapmaktır.
5. Sanat hayal gücünden gerçeğe giden yoldur.
6. Özellikle sinema senaryolarında sözlü anlatıma çok yer verilmelidir.
7. Yazarlar senaryolarında geniş kitlelerin anlayacağı bir dil yerine üst düzey kültüre yönelik bir dili tercih etmelidirler.
8. Bir senaristin gelişen sinema teknolojisini bilme sorumluluğu yoktur.
9. TV senaryolarında süre kısıtlaması daha kesindir.
10. Senaryo yazarının film ekibine karşı bir sorumluluğu yoktur, onlardan tamamen bağımsız çalışır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında senaryonun kullanım alanları ile farklı türde senaryoların özelliklerini karşılaştırabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Senaryonun kullanım alanlarını araştırınız.
- Bulduğunuz alanlarda senaryonun görevini tartışınız.

Araştırma işlemleri için televizyon ve radyo kanalları, prodüksiyon şirketleri ve reklam şirketlerini gezmeniz, internet ortamına girmeniz gerekmektedir. Sözü edilen yerlerde çalışan kişilerden konuyla ilgili yazılı dokümanlar toplayarak ön bilgi edininiz.

3. SENARYONUN KULLANIM ALANLARI

3.1. Sinema

3.1.1. Konulu Filmler

Yetenek ve tekniğin en gerektiği senaryo türü konulu film senaryolarıdır. Çünkü artık başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkelerde sinema çok genişlemiş ve adeta dev bir sektör olmuştur. Bu yüzden sinema sanayisinin en önemli hammaddesi olan senaryo da giderek önem kazanmıştır.

Sinemada senaryo konusunun önemini kavratmak adına söylenecek en güzel söz şudur; iyi bir senaryo yeteneksiz ellerde belki kötü bir film olabilir, ama kötü bir senaryo ne yaparsanız yapın hiçbir zaman iyi bir film olamaz.

Genellikle doksan dakikalık bir süreyi kapsayan konulu film senaryoları ortalama yüz yirmi sayfa civarında olurlar. Günümüzde konulu film senaryolarında tam sayfa format, yarım sayfa format veya Amerikan format şeklinde bazı şekil farklılıkları olabilir. Bunlar tamamen sayfanın kullanımıyla ilgili önemsiz ayrıntılar olup ileriki konularımızda söz edilecektir.

Konulu film senaryolarıyla ilgili unutulmaması gereken gerçek, bir filmin başarılı olabilmesinin temel koşulu içeriğiyle, biçimiyle iyi bir senaryosunun olmasıdır. İyi bir senaryo, iyi bir film için temel olacaktır.

Resim 3.1: Halk edebiyatı eserleri sinema sektörü için her dönem önemli bir senaryo kaynağı olmuştur.

3.1.2. Belgesel Sinemalar

İlk belgesel film denemeleri sessiz sinema döneminde gerçekleştirilmiştir. Konusunu ve malzemesini hayattan alan, oyuncularını otantik hayattan seçen belgesel film türünün ortaya çıkmasıyla sinema gerçeğe yakınlaşmıştır. Günümüzde gerçek olaylardan derinlemesine bilgi edinilmesi belgesel filmler aracılığıyla olmaktadır. Belgesel filmlerin çekiciliği hayata çok yakın olmasından, kameranın gerçek hayat hikâyelerinin önüne konulmasından kaynaklanmaktadır. Kitle iletişim araçlarından sinema ile başlayan bu tür daha sonraki yıllarda etkinliğini televizyona kaptırmıştır.

Belgesel sinemada senaryo yazımına, film için yapılacak ön araştırma tamamlandıktan sonra geçilmelidir. Bazı belgeselciler, özellikle gözleme dayalı belgesel yapanlar genellikle senaryosuz çalışmaktadırlar. Günümüz belgesellerinin bazıları başından sonuna kadar tek bir konuşma, anlatım ve yazılı bir senaryo olmaksızın çekilmektedir. Çünkü dış dünyada olanlar, bir senaryo yazarının kapalı bir mekânda yazacaklarından çok daha ilginç, daha heyecanlı, daha büyüleyicidir. Bütün bunlara rağmen belgesel çekiminden önce veya sonra bir senaryo beraberinde çalışmanın pek çok yararı bulunmaktadır. Burada akla gelen soru şudur; belgesel için ne yazılacaktır?

Resim 3.2: Vahşi doğa belgeselleri türlerinin en beğenilen örnekleridir.

Belgesel sinema için yazma; çekim öncesi aşamadan çekim sonrası aşamalara kadar yayılabilir. Belgesel senaryo yazma eylemi bazı durumlarda yönetmen tarafından bazı hâllerde de özel metin yazarları tarafından hatta bazen de yapımcı tarafından gerçekleştirilir. Buna göre senaryo yazarı belgeselde ne yapar? Cevap belgeselin türüne göre değişir. Eğer tarihî, biyografik ya da dramatize edilmiş bir belgesel ise yazarın işi klasik sinema için yazmaya benzer. Yazar bilgileri toplar, arşivlerden yararlanır çekilmiş görüntüleri izler ve buna göre bir senaryo metni oluşturur. Ancak belgesel sık rastlanmayacak eşsiz bir olay ya da davranış biçimlerine dayalı olacaksa, olayların nasıl gelişeceğini önceden kimse kestiremez. Bu tür anında gelişen olaylara bağlı belgesellerde diyaloglara ve dış sesli anlatımlara değil, görselliğin düzenlenmesine ağırlık verilmelidir. Bu türe “sözcükler olmaksızın görüntüyle yazma” adı da verilmektedir.

Klasik belgesel senaryosunun işlevini başta yönetmen ve kameraman olmak üzere yapımda çalışan herkese yön gösteren, sponsorlara film hakkında bilgi veren bir araç olarak tanımlayabiliriz.

Tüm sanat dallarında olduğu gibi belgesel senaryolarda da yaratıcılık sonucu olumlu anlamda etkileyecektir. Müzikle, renkle, ışıkla desteklenen daha sanatsal bir anlatım belgesel filmleri daha geniş kitlelere ulaştıracaktır.

3.2. Televizyon

3.2.1. Dizi Film

Televizyon dizi senaryoları için söylenebilecek en önemli şeylerden birisi dizi karakterlerinin sempatik, sevecen, içimizden biri olması gereğidir. Gerçekten de bu nokta televizyon ile sinema kahramanları arasındaki farklılıkların belki de en önemlilerinden birisidir. Çünkü televizyon dizisi kahramanları neredeyse hemen her gün evimizi ziyaret etmekte, aileden biri olma durumundadırlar. İtici, sıkıcı, asık yüzlü birini de hiç bir aile evinde görmek istemeyecektir.

Televizyon dizileri ortalama kırbeş-elli dakika civarında bir süreyi kapsar. Bu her bölümün senaryosunun yaklaşık altmış-yetmiş sayfa civarında olması demektir. Yazar senaryosunun tretmanını oluşturduktan sonra eserinin yaklaşık kaç bölüm olacağını hesabını yapmalıdır. Kaç bölüm olacağı belli olduktan sonra her bölümün senaryosu teslim tarihlerine aksatılmadan yetiştirilmelidir.

Ülkemizde televizyon dizilerinin en az onüç bölüm olması geleneği benimsenmiştir. Beğenilen diziler, tabii ki bu sayının çok üstünde olabilirler. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir diğer noktada ekonomik kaygılardan dolayı, dramaturji tekniğine göre bitmesi gereken bir diziyi sırf para kazanmak amacıyla gereksiz yere uzatılmaması gereğidir. Özellikle beğenilen dizilerde başvuru bu yöntem izleyicinin diziye olan sempatisini yitirmesine yol açmaktadır.

Dizi senaryolarında yazarlar bireysel olduğu kadar ekip hâlinde de çalışabilirler. Özellikle teknik, bilimsel konuların ve yöresel ağızların işlenmiş olduğu dramalarda ekibe bir alan uzmanının alınması da yerinde olacaktır.

Özellikle ülkemizde dizi patlamasının yaşandığı dönemlerde senaryoların teslim tarihinde teslim edilmiş olması da oldukça önemlidir. Televizyon dizi senaryoları periyodik olarak yayına girdiği için mümkünse stoklu çalışmak ekibi rahatlatacaktır.

Özellikle sitcom tarzı diziler başta olmak üzere tüm dizilerde çekim mekânları mümkün olduğu kadar az olmalı, tüm dizi çekimleri bir kaç mekânda gerçekleştirilmelidir.

Resim 3.3: Televizyon dizileri ve kahramanları sevimli, sempatik ve içimizden biri olmalıdır. Çünkü sık sık evimize konuk olmaktadır.

3.2.2. TV Filmleri

Televizyon filmleri tek bölüm hâlinde yayınlanan drama eserlerdir. Süre olarak sinema filmlerinden kısa ancak dizi filmlerin bir bölümünden daha uzundur. Ortalama bir televizyon filmi altmış-yetmiş dakika civarındadır.

Ekonomik anlamda fazla bir şey ifade etmediği için yapımcı şirketler tarafından pek de tercih edilmeyen bir yöntemdir. Bu yüzden gerek TRT kanallarında, gerekse özel kanallarda televizyon filmi örneklerine pek sık rastlayamamaktayız.

Bu tarz ile ilgili söylenebilecek en önemli şey konusunun toplumun büyük kısmını ilgilendiren sosyal bir olaydan alınarak eğlendirdiği kadar aydınlatıcı ve eğitici olması gereğidir.

Yine karakter seçiminde de sinemadan farklı olarak fazla iddialı, gösterişli karakterler yerine daha sıradan, daha içimizden tiplerin tercih edilmesi gereğidir.

3.2.3. Skeçler

Olayları uzun uzun geliştirmeden en can alıcı cizgiler içinde veren, çoğu kez günlük olaylara ve aile sorunlarına değinen, komik kısa süreli dramalardır.

Komik senaryo yazmak yazım türleri içinde en zor olan tarzıdır. Dolayısıyla herkesin yapabileceği bir iş değildir. En büyük sakıncası güldürecekim derken, gülünç duruma düşmektir. Bu yüzden komedi yazarlarının gerçekten işin ustası olmaları ve yazdıklarının da gerçekten komik olması gereklidir.

Star komedyenler için yazılan skeçlerin özel olarak yazılması gereklidir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta bir sanatçı için uygun olan malzemenin bir başkası için bütünüyle uygunsuz olabileceğidir.

Yazılan skeçler sanatçının güçlü yanlarını ortaya çıkartıp zayıf yönlerini gözden saklayacak türde olmalıdır. Bunun için de sanatçıların önceki çalışmaları yakından takip edilmelidir.

Skeç yazarken dikkat edilecek önemli noktaları şöyle sıralayabiliriz:

- Skeçlerin gelişim çizgisindeki gerilim yumuşak olmalıdır.
- Skeçler seyirciyi heyecanlandırmaktan çok meraklandırmalıdır.
- Skeçler çoğu kez toplumsal ölçütlere, çarpıklıklara törelere ve eğilimlere bir tepki olduğundan içinde bulunduğu çağa ve topluma göre değişmelidir. Yani belli bir dönemde gülünç olan bir skeç çağın ve toplumun değişmesiyle hiç de gülünç olmayabilir. Yazar buna özellikle dikkat etmelidir.
- Skeçler istenildiği kadar uzatılıp kısaltılabilir ancak bu, konu bütünlüğü bozulmadan yapılmalıdır.

3.2.4. Canlandırmalar

Elde fazla görüntünün olmadığı televizyon programlarında izleyicinin olayları daha iyi anlayabilmesi için yapılan temsili hareketlerdir.

Görgü tanıklarının veya olayı yaşayan kişilerin verdikleri bilgiler doğrultusunda yazılan basit senaryoların olaydaki insanların benzerleri tarafından canlandırılmasıyla gerçekleştirilirler.

Yapıları gereği süre olarak kısa ve tahmini şeyler oldukları için fazla kapsamlı bir senaryoya ihtiyaç duyulmaz.

3.2.5. Klip

Klipler müzik parçaları için yapılan canlandırmalardır. Burada senaryonun parçada anlatılan olaylara uygun biçimde yazılması gereklidir.

Televizyon ve sinema için senaryo yazmanın temel kurallarından belki de en önemlilerinden biri, sesin görüntüyü desteklemesi, gerekmiyorsa sesin kullanılmaması ilkesidir. Ancak bu ilke doğası gereği müzik klipleri için geçerli değildir. Tıpkı sessiz sinema döneminde olduğu gibi müzik kliplerinde parça ve sözleri ön planda olduğu için canlandırmayla yapılacak görüntülerin şarkıda anlatılanları desteklemesi ve ona uyumlu olması şarttır. Yani neyi görselleştireceğimizin belirleyicisi parçanın türü, sözleri ve içeriği olmalıdır.

3.3. Radyo

3.3.1. Arkası Yarın

Radyo yayınlarının devlet tekelinde olduğu ve televizyonun gelişmemiş olduğu yıllarda özellikle ev kadınlarının en büyük eğlencelerinden birisi arkası yarın dizileriydi. Genellikle bir veya iki hafta cumartesi pazar hariç, sabah saatlerinde yaklaşık yirmi dakika süreyle yayına girerlerdi. Önce bir anlatan tarafından önceki bölümlerin kısa bir özeti verilir ve yine yirmi dakikanın sonunda program heyecanlı bir yerinden kesilirdi. Program seslendirmeleri radyo stüdyolarında devlet tiyatrosu ve radyo tiyatrosu sanatçılarınca banda

yapılırdı. Daha sonra yayına giren bu bant daha etkileyici olması için efekt ve müzikle desteklenirdi.

Arkası yarın dizilerindeki oyunlar genellikle tanınmış yazarların edebî eserlerinden yapılan uyarlamalar olduğu kadar, özgün eserler de olurdu.

3.3.2. Radyo Tiyatrosu

Arkası yarın programlarına benzer yönleri olduğu kadar farklı yönleri de olan bir radyo programıdır. Benzer tarafları yine yayınlandığı ve popüler olduğu dönem itibariyle radyo yayıncılığının devlet tekelinde, televizyonun gelişmemiş olduğu yıllara ait bir program türü olmasıdır. Bir başka benzer tarafı da yine radyo sanatçıları ve devlet tiyatrosu çalışanları tarafından radyo stüdyolarında seslendirilip bant olarak yayına girmeleriydi.

Farklı tarafı ise yayın günü ve saatiydi. Genellikle pazar günleri gece saatlerinde yayına girer ve altmış dakika kadar sürerdi.

Yayınlanan eserler özgün olduğu kadar sevilen edebî eserlerden yapılan uyarlamalardan da olurdu. Senaryo yazarı söz, efekt ve müzik gibi radyo unsurlarını göz önüne alarak oyununu yazar ve karşılığında günün şartlarına göre belirli bir telif ücreti alırdı.

3.4. Reklamcılık Sektörü

Reklam yazarının etkili, orjinal, çarpıcı bir senaryo ortaya çıkarabilmesi için hem yaratıcı, hem film dilini bilen, hem de kullandığı dile egemen olan psikoloji, sosyoloji bilgileri olan bir yapıda olması gereklidir. Çünkü reklam yazarı çok kısa bir zaman dilimi içinde hem insanları etkilemeyi, hem tasarlanan mesajları verebilmeyi ve bunları sıkıcı olmadan gerçekleştirme başarımlarını sağlamak durumundadır.

Reklam film senaryosu, reklamda yer alan tüm görsel ve sesli malzemenin yazılı olduğu bir dokümandır. Bu doküman çekimden önce ve çekim sırasında prodüksiyon ekibine ve yönetmene kılavuzluk görevi görür.

Televizyon için reklam yazan bir kişinin mutlaka göz önünde bulundurması gereken noktalar şunlardır;

- Reklam metnindeki mesaj tek yönlüdür, yani üreticiden tüketiciye dönüktür.
- Kişilerden ziyade gruplara yöneliktir.
- Reklam mesajının iletilmesinde hem sözel hem de görsel semboller kullanılmalıdır.
- Her reklam tüketicisi için en gerekli olan bilgileri içermelidir.
- Reklam film senaryosunda kullanılan dil günlük konuşma dili olmalıdır.
- Reklam senaryosu yazılırken binlerce kişiye değil de sadece tek bir kişiyle konuşuyormuşçasına yazılmalıdır.
- Reklam film senaryosunun başlangıç kısmı çok ilginç olmalıdır, hedef kitlenin ilgisi hemen reklama çekilmelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlemler İşlemler	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konulu bir sinema filmini izleyiniz ve senaryonun bu film için ne ölçüde gerektiğini saptamaya çalışınız. ➤ Belgesel bir film izledikten sonra senaryonun bu film için ne ölçüde gerektiğini saptamaya çalışınız. ➤ Konulu bir sinema filmi senaryosu ile belgesel bir filmin senaryosunu karşılaştırarak ortak ve farklı yönlerini karşılaştırınız. ➤ Çekilmiş televizyon dizi senaryolarından temin ederek nasıl olduklarını inceleyiniz. ➤ Tek bölümlük televizyon filmleriyle televizyon dizilerini senaryoları açısından karşılaştırınız. ➤ Başarılı skeçlerdeki komik unsurun senaryodan mı yoksa sanatçının başarısından mı olduğunu tartışınız. ➤ Bir klip için senaryonun ne anlama geldiğini saptamaya çalışınız. ➤ Çevrenizdeki yetişkinlerden “Arkası Yarın” ve “Radyo Tiyatrosu” yayınları hakkında bilgi alınız. ➤ Başarılı bir reklamda senaryonun katkısını saptamaya çalışınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bu işlemler sırasında izleyeceğiniz tüm materyallerin kaliteli, konunuza, yaşınıza uygun ayrıca aile ortamında izlenebilecek türden olmasına dikkat ediniz. ➤ Söz konusu materyalleri birkaç kez izlemeniz gerekebilir, bu yüzden seçimlerinizi CD ortamında sahip olduğunuz materyallerden yapmanız daha doğru olacaktır. ➤ Konuların daha anlaşılır olması ve daha kapsamlı tartışmalara zemin hazırlaması açısından mümkünse ürünlerin yerli yapılardan oluşmasına dikkat ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz.

1. Konulu sinema filmi senaryolarında birbirinden farklı formatlar vardır.
2. Belgesel sinemada senaryo yazımına filmin çekiminden önce başlanılmalıdır.
3. Televizyon dizi senaryolarında dikkat edilecek en önemli noktalardan birisi kahramanların sempatik ve içimizden birisi olması gereğidir.
4. Televizyon dizilerinde mümkün olduğunca çok mekân ve karakter kullanılmalıdır.
5. Televizyon dizi senaryolarında yazarlar tek başlarına çalışırlar.
6. Komik skeçler izleyiciyi heyecanlandırmaktan çok meraklandırır.
7. Klipler müzik parçalarına dramatik boyut katmak amacıyla oluşturulmuş canlandırmalardır.
8. Radyolarda yayınlanan Arkası Yarın programları genellikle otuz dakikalık süreyi kapsar.
9. Radyo Tiyatroları genellikle radyo spikerleri tarafından seslendirilen programlardır.
10. Reklam senaryolarından mümkün olduğunca akademik düzeyde dil kullanılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Senaryoyu kavramak A)Senaryo- edebiyat ilişkisini kurabildiniz mi? B)Senaryonun evrelerini anlayabildiniz mi?		
Senaryonun bölümleri A)Senaryonun bölümlerini kavrayabildiniz mi? B)Senaryoyu bölümlere ayırmanın gereğini kavrayabildiniz mi?		
Senaryo yazarının özellikleri A)İyi bir senaryo yazarı olabilmek için gereken özellikleri kavrayabildiniz mi?		
Senaryonun kullanım alanları A)Sinema filmleri için senaryonun önemini anladınız mı? B)Televizyon dizilerinin senaryolarında dikkat edilecek noktaları kavradınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

Modülü tamamladınız, tebrik ederiz. Öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeninizle iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	D
4	D
5	Y
6	D
7	D
8	Y
9	Y
10-	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	D
5	D
6	Y
7	Y
8	Y
9	D
10	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	Y
6	D
7	D
8	Y
9	Y
10	Y

Cevaplarınızı cevap anahtarları ile karşılaştırarak kendinizi değerlendiriniz.

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- AKYÜREK Feridun, **Senaryo Yazarı Olmak**, İstanbul, 2004.

KAYNAKÇA

- AKYÜREK Feridun, **Senaryo Yazarı Olmak**, İstanbul, 2004.
- EGRİ Lajos, **Piyas Yazma Sanatı**, Ankara, 1970.
- GÜNEYSU Abdullah, **Yayınlanmamış Ders Notları**, Ankara, 2006.